

Az ítéltábla Dr. Horváth Gábor Ügyvédi Iroda által képviselt **felperesnek** dr. Takácsné dr. Tenki Mária ügyvéd által képviselt **alperes** ellen **kártérítés megfizetése** iránt indított perében a Szombathelyi Törvényszék 2012. január 17. napján kelt 18.P.21.264/2009/56. számú ítéletével szemben a felperes által 58., 59., az alperes által 57. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson - meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének megfellebbeezett rendelkezéseit részben, és akként változtatja meg, hogy
az alperes keresetpótló járadék jogcímén 2006. június 21. és 2011. december 31. napja közötti időszakra 1.000.371.-(Egymillió-háromszázhetvenegy) forintot, valamint 161.788.-(Egyszázhatvanegyezer-hétszáznyolcvannyolc) forintnak 2006. szeptember 26. napjától, 229.720.-(Kettőszázhuszonkilencezer-hétszázhusz) forintnak 2007. július 1. napjától, 17.750.-(Tizenhétezer-hétszázötven) forintnak 2008. július 1. napjától, 150.518.-(Egyszázötvenezer-ötszáztizennyolc) forintnak 2009. július 1. napjától, 176.580.-(Egyszázhetvenhatezer-ötszáznyolcvan) forintnak 2010. július 1. napjától, míg 264.015.-(Kettőszázhatvannégyezer-tizenöt) forintnak 2011. július 1. napjától járó, az elsőfokú ítéletben írt mértékű kamatát, továbbá 2012. január 1-től havi 22.001.-(Huszonkettőezer-egy) forint keresetpótló járadékot köteles megfizetni a felperesnek.

Köteles a felperes 15 napon belül megfizetni az alperesnek 381.000.-(Háromszáznyolcvan-egyezer) forint másodfokú perköltséget.

Köteles az alperes megfizetni az államnak az illetékügyben eljáró hatóság felhívására 176.600.-(Egyszázhetvenhatezer-hatszáz) forint feljegyzett fellebbezési illetéket, míg az ezt meghaladóan feljegyzett 1.340.400.-(Egymillió-háromszáznegyvenezer-négy száz) forint feljegyzett fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

A felperes vagyoni és nem vagyoni kár megtérítésére kérte az alperes kötelezését arra alapítva, hogy 2006. július 20-án közlekedési balesetet szenvedett, melynek okozója helyett az alperesi biztosító köteles a kárért helytállni.

Az alperes a felperesi keresetet csak kisebb részében ismerte el, hivatkozott arra, hogy kármegosztásnak van helye, mert a felperes a kár bekövetkeztében maga is közrehatott. A 2009. január 1. utáni időszak tekintetében pedig kérte figyelembe venni a felperes terhére, hogy az indokolt csípőprotézis műtétet nem végeztette el.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletében kötelezte az alperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg a felperesnek

- nemvagyoni kártérítés jogcímén 3.300.000.-Ft-ot, valamint ennek 2006. június 21-től a kifizetés napjáig terjedő időre a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatot;
- összegű vagyoni kártérítés jogcímén 296.432.-Ft-ot, valamint 101.188.-Ft vonatkozásában 2007. április 1-jétől, 9.994.-Ft-ot érintően 2007. december 1-jétől, 94.500.-Ft vonatkozásában 2008. március 16-tól a kifizetés napjáig terjedő időre a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatot;
- keresetpótló járadék jogcímén a 2006. június 21. és 2011. december 31. közötti időszakra 1.689.186.-Ft-ot, valamint 178.322.-Ft vonatkozásában 2006. szeptember 26-tól, 347.620.-Ft-ot érintően 2007. július 1-jétől, 141.950.-Ft vonatkozásában 2008. július 1-jétől, 292.268.-Ft esetében 2009. július 1-jétől, 323.100.-Ft vonatkozásában 2010. július 1-jétől, míg 405.916.-Ft-ot érintően 2011. július 1-jétől a kifizetés napjáig terjedő időre a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatot;
- háztartási kisegítő járadéka jogcímén a 2006. november 1. és 2011. december 31. közötti időszakra 713.000.-Ft-ot, valamint ennek 2009. június 1-jétől a kifizetés napjáig terjedő időre a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező kamatot;
- rehabilitációs költség járadéka jogcímén a 2006. november 1-jétől 2007. december 31-ig tartó időszakra 420.000.-Ft-ot, továbbá ennek 2007. július 1-jétől a kifizetés napjáig terjedő időre a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatot.

Kimondta, hogy 17.500.Ft összegű vagyoni kártérítés erejéig az ítélet fellebbezésre tekintet nélkül előzetesen végrehajtható.

Kötelezte az alperest, hogy 2012. január 1-jétől a tárgyhó utolsó napjáig fizessen meg a felperesnek havi 34.001.-Ft keresetpótló járadékot, valamint háztartási kisegítő járadéka jogcímén havi 15.000.-Ft-ot.

Kimondta, hogy a járadék vonatkozásában az ítélet fellebbezésre tekintet nélkül előzetesen végrehajtható.

Ezt meghaladóan a bíróság a keresetet elutasította.

Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 650.000.-Ft perköltséget, kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az államnak 14.510.-Ft szakértői díjat és költséget, valamint 130.587.-Ft illetéket. Megállapította továbbá, hogy 85.490.-Ft szakértői díjat és költséget, valamint 769.413.-Ft illetéket az állam viseli.

Határozata indokolásában megállapította, hogy a felperes 37 évesen, 2006. június 20-án közlekedési balesetet szenvedett. Ez akként következett be, hogy a balra kanyarodó gépkocsi vezetője nem biztosított elsőbbséget a motorkerékpárral mintegy 65-70 km/h sebességgel haladó felperesnek. A Szombathelyi Városi Bíróság B.815/2006/23. számú jogerős ítéletével a gépkocsi vezetőjének bűnösségét egyrendbeli maradandó fogyatékossgot eredményező közúti baleset gondatlan okozásának vétségében megállapította, mert a gépkocsi vezetője a Kresz 31. § (5) bekezdésének c.) pontját megszegte, ugyanakkor úgy ítélte meg, hogy a felperes is megsértette a Kresz 26. § (1) bekezdésének a.) pontjában írtakat. A gépkocsi vezetőjének kötelező felelősségbiztosítója az alperes.

A baleset következtében a felperes a csípőízületi vápa részét képező bal oldali csípőlapátcsonst többszörös darabos törését, a testfelszín többszörös hámhörzsolódását, valamint agyrázkódást szenvedett el. Ezek tényleges gyógytartama szövődménymentes gyógyulás esetén együttesen mintegy három-négy hónap. A felperes maradandó fogyatékossgot, súlyos egészségromlást szenvedett; a bal alsó végtag járása nehezített, a bal csípőízület darabos törése utáni műtéti beavatkozás miatt mozgáskorlátozottság áll fenn, a sérülések következtében fájdalmai gyakoriak, az ellenoldal fokozott terhelése, ebből adódóan ízületi elváltozások állapíthatók meg. Csípőízületi protézis nélkül izomzata tönkremehet; protézis beültetését azonban eddig nem vállalta. A baleset következtében könnyű, illetve közepesen nehéz háztartási munkát képes csupán elvégezni, egyébként segítségre szorul. A járásban segédeszközt vesz igénybe, tömegközlekedési eszközön csak nehézségekkel tud utazni. Életmódjában, életvitelében változások következtek be, házassági életközössége a baleset napján szűnt meg; házasságukat a Szombathelyi Városi Bíróság 2007. november 9-én meghozott és jogerőre emelkedett P.21.125/2007/7. számú ítéletével bontotta fel. Pszichés állapota romlott, a balesettel összefüggésben fokozott frusztráció érte. Fokozott betegségélmény, testre vonatkozó hiányfaktorok, magány, izoláció, szociális elidegenedés, csökkent kontaktuskészség jellemzi; nagyon intenzív pszichoterápiára lenne szüksége. A balesetet követően társasági kapcsolatai szinte teljesen megszűntek, s ez lehetetlenné tette a teljes értékű apai szerep ellátását is.

A felperes 2006. július 12-től egy éven keresztül kapott táppénzt, majd lett rokkantnyugdíjas; jelenleg - jogszabályváltozás folytán - rokkantsági ellátásban részesül. 2007-ben munkaképesség-csökkenésének mértékét az ORSZI 67 %-ban határozta meg. Az ORSZI, illetve az MRSZH azóta is többször vizsgálta őt; 2008-ban az össz-szervezeti egészségkárosodás mértéke 52 % volt, később ez 50 %-ra csökkent. A legújabb, 2011. március 7-i szakvélemény szerint rehabilitálható, de komplex rehabilitációja nem javasolt.

A káresemény a felperesnél számos költséget indukált, így gyógyászati segédeszközöket, gyógyszereket, a kórházi bennfekvés idejére, valamint rehabilitáció céljára ingókat vásárolt, tizennégy alkalommal utazott Budapestre kontrollvizsgálatra, vizitdíjat, kórházi napidíjat, illetve egyéb kezelési díjakat fizetett. Az összetört motorkerékpárt a "A" Kft-hez szállították; a szállítási költség 25.000.-Ft, míg az értékesítésig felmerült tárolási költség

96.000.-Ft volt. Ezt a díjat a felperes a mai napig nem fizette meg. Az érettségizett felperes balesetéig a **"B"** Kft-nél háztartási vegyiboltban volt eladó; balesetével összefüggésben jövedelme számottevően csökkent. A kórházi kezelés óta szüleinél él. 2006 őszétől **X személy** segít neki a téli tüzelő felvágásával, a felperes telkén fűvet, bozótot, sövényt nyír, hóeltakarítást végez, ennek ellenértékéért havi átlagban 20.000.-Ft-ot kap.

Az elsőfokú bíróság ítélete jogi indokolásában mindenekelőtt kiemelte, hogy a felperesi követelés jogalapját a Ptk.346. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó 339. § (1) bekezdése, továbbá a 190/2004.(VI.8.) Korm. rendelet 2. § (2) bekezdése alapítja meg. Ugyanakkor a Ptk.340. § (1) bekezdése körében megállapította, hogy a baleset okaként a beszerzett műszaki szakértői véleményre figyelemmel a felperes magatartása is közrejátszott, így terhére 25 %-os közrehatást állapított meg. Ezen túlmenően a kárenyhítési kötelezettség tekintetében az orvosszakértői vélemény alapján akként foglalt állást, hogy a balesetet követő 2 évvel indokolt lett volna a felperesnél a csípőprotézis műtét elvégzése. Ennek elmaradása azonban mégsem értékelhető a felperes terhére, hisz a Vas Megyei Kórház részéről eljáró **kezelőorvos** orvos által kiállított, 2008. szeptember 22-i ambuláns kezelőlap szerint az életkor miatt minél későbbi időpontra kellene tolni a beavatkozást. Ugyancsak erre a megállapításra jutott a perben kirendelt szakértő a peren kívül beszerzett szakértői vélemény megismerését megelőzően, amikor akként foglalt állást, hogy jelenleg a protézis beültetését nem látja indokoltnak. Ilyen orvosszakmai véleményeltérések mellett a bíróság megállapítása szerint nem róható a felperes terhére, hogy a csípőprotézis műtétet még nem végeztette el, ugyanakkor megjegyezte, hogy a műtét alapos ok nélküli halogatása adott esetben a járadék leszállítására, illetve megszüntetésére is alapot adhat a későbbiekben.

Az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy a nemvagyonosi kártérítés összegének meghatározása során a bíróságnak arra kellett törekednie, hogy a károkozás idején fennálló értékviszonyoknak megfelelő olyan mértékű pénzbeli ellentételezést állapítson meg, amely alkalmas az elszenvedett károsodás megközelítő kompenzálására (Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.20.877/2006/5. számú ítélete). Figyelemmel kellett lennie a balesetből eredő következmények súlyosságára, a felperest ért sérülésekre és pszichés állapotának romlására. Összegének megállapításakor számításba kellett venni a józanság és a mértéktartás követelményének megtartása mellett azt is, hogy illeszkedjék a hasonló esetekben követett bírói gyakorlathoz (Szegedi Ítéltábla Pf.III.307/2008/5. számú ítélete).

A bíróság kiemelte, hogy a felperes elszenvedett sérülései súlyosak, szövődménymentes gyógyulás esetén együttesen mintegy három-négyhavi gyógytartamúak voltak, azokból eredően maradandó fogyatékoság, súlyos egészségromlás keletkezett, mely 52 %-os mértékű baleseti egészségkárosodáshoz, illetve 67 %-os baleseti munkaképesség-csökkenéshez vezetett; ezáltal sérült a felperes Ptk.76. §-ában írt testi épséghez való joga. Életmódjában, életvitelében hátrányos változások következtek be. Zárkózottá vált, ingerült lett, házassága tönkrement, szexuális élete megszűnt, barátaival kapcsolata megszakadt. Nehezen közlekedik, kímélő életmódra van szüksége. A nehezebb munkákat nem tudja ellátni. Testi állapotát rendezni szükséges. Balesete még viszonylag fiatal korában érte, annak következményei egész életére kihathatnak. Értékelni kellett ugyanakkor azt is, hogy a

balesettől számított három hónap elteltével gondozásra már nem szorul, önmagát ellátja, önállóan közlekedik. Az őt ért negatív pszichés következmények csökkentéséhez pszichológus segítségét nem vette igénybe. Csípőprotézis műtét elvégzése esetén elvesztett életminőségéből sokat visszaszerezhet. Nem állapítható meg, hogy ezen túlmenően még egy műtétet is el kellene végezni rajta. E körülmények, valamint a már hivatkozott felperesi közrehatás együttes értékelése alapján a bíróság véleménye szerint - tekintettel az alperes által már megfizetett 3.500.000.-Ft-ra is - további 3.300.000.-Ft tökeösszegű nemvagyoni kártérítés áll arányban a felperes által elszenvedett immateriális hátrányokkal.

Az elsőfokú bíróság a felperes egyösszegű vagyoni kárigényét (a sérülésekkel, kórházi kezelésekkal, rehabilitációval, a budapesti kontrollvizsgálatokkal, a gyógyfürdővel, a vizitdíjjal, a kórházi napi díjjal, uszodabérlettel, továbbá a sérült motorkerékpárral kapcsolatosan felmerült költségek, az alperes részbeni teljesítése, továbbá a felperesi közrehatás figyelembevételével) 296.432.-Ft és kamatai erejéig ítélte megalapozottnak.

A bíróság a Ptk.356. § (1) és (2) bekezdése, valamint a 357. § (1) bekezdése alapján elbírált keresetpótló járadék iránti igény körében kiemelte, hogy a felperest keresetveszteség érte. Egyetértett a felperessel, hogy ennek megállapítása körében a legalább középiskolai végzettséget, illetve középfokú szakképzettséget igénylő munkakörben foglalkoztatott munkavállalók garantált bérminimumához viszonyítottan kellett a keresetkiesést meghatározni. A felperes egészségi állapota a korábbi munkaköre ellátását nem teszi lehetővé. Kevesebb erőfeszítést igénylő, állapotának megfelelő munkakörben történő elhelyezkedésre az elmúlt időszak munkaerőpiaci helyzetére is tekintettel köztudomásúan nem volt lehetősége ([www. nyugatrmk.hu](http://www.nyugatrmk.hu)). Eerre tekintettel a felperes részére folyósított ellátások (táppénz, rokkant nyugdíj), valamint az alperes által 2008-ban, 2009-ben és 2010-ben teljesített összeg és a felperes 25 %-os közrehatása alapján 2006. június 21. és 2011. december 31. közötti időszakra 1.689.186-Ft-ban határozta meg a keresetveszteség összegét és ennek megfizetésére az alperest kötelezte. A 2012. január 1-től ezen a jogcímen érvényesített járadékigényt havi 34.001-Ft erejéig ítélte megalapozottnak. Utalt arra, hogy a keresetpótló járadék fenti módon való meghatározása koherens a Legfelsőbb Bíróság PK.45., 46. és 52. számú állásfoglalásában foglaltakkal.

Az elsőfokú bíróság a háztartási, ház körüli munkák elvégzése kapcsán támasztott járadékigényt havi 15.000.-Ft összegben ítélte megalapozottnak.

Nem találta ugyanakkor alaposnak a közlekedési többletköltség jogcímen előterjesztett felperesi igényt. Értékelte, hogy a felperes előadása szerint a balesetet megelőzően személygépkocsijával, illetve motorkerékpárral közlekedett rendszeresen, azóta ritkán szokott kimozdulni, és ha mégis, úgy általában gyalog teszi. A gépkocsiját a káreseményre tekintettel értékesítette, a tömegközlekedés ugyan nehézséget okoz számára, de nem lehetetlen. A balesetet megelőző helyzethez képest közlekedési költségei nem nőttek, hanem csökkentek.

A rehabilitációval felmerült költségeket 2006. november 1. és 2007. december 31. közötti időszakra a bíróság mérlegeléssel havi 40.000.-Ft-ban határozta meg, a felperesi közrehatást figyelembe véve havi 30.000.-Ft, azaz mindösszesen 420.000.-Ft (és kamatai) megfizetésére kötelezte az alperest.

A felperes fellebbezésében az ítélet részbeni megváltoztatását, a nem vagyoni kártérítés mértékének 19.875.000.-Ft-ra való felemelését, míg közlekedési többletköltség jogcímén 2006. október 1-jétől az alperes havi 15.000.-Ft járadék és késedelmi kamata megfizetésére kötelezését kérte. A 2012. január 1-jétől megítélt keresetpótló járadék összegét a jövőre nézve akként kérte megállapítani, hogy az a mindenkor aktuális, a legalább középfokú iskolai végzettséget, illetve középfokú szakképzettséget igénylő munkakörben foglalkoztatott munkavállaló garantált bérminimuma és a felperes rokkantnyugdíjának összege közötti különbségben nyerjen megállapítást.

A fellebbezés szerint az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokat azok súlyához képest nem megfelelően értékelte, érdemi döntése megalapozatlan. A baleset során elszenvedett sérülések alapvető változásokat hoztak a felperes életében, életminősége teljes mértékben lecsökkent, maradandó fogyatékosága, súlyos egészségromlása keletkezett, ezáltal sérült a Ptk.76. §-ában írt testi épséghez való joga. Sérülései nemcsak fizikai, hanem mentális sérülést is eredményeztek. Szorongó, életunt ember vált belőle, elveszítette munkáját, tönkrement a házassága és az egész jövője. Életvitele teljesen és véglegesen megváltozott, személyiségének értékminősége csökkent, az általános cselekvési szabadsága csorbult, állapota folyamatosan romlik. A 37 éves felperesnek azzal kellett szembesülnie a balesetet követően, hogy a gyermekei felnevelésében, a klasszikusan apai feladatok elvégzésében nem tud megfelelően részt venni, az alapvető otthoni teendők is kivitelezhetetlenek számára, a baleset miatt bomlott fel a házassága is. A nem vagyoni kártérítés összegének megállapítása során ugyan számításba kell venni a józanság és a mértéktartás követelményének megtartása mellett a hasonló esetekben követett bírói gyakorlatot is, ez azonban nem szolgálhat kellő magyarázatul arra, hogy a perbeli konkrét esetben indokolatlan alacsony összegben került megállapításra a kártérítés mértéke.

A fellebbezési eljárás során a nem vagyoni kártérítés iránti igényének összegét 19 millió forintba szállította le.

Megalapozatlannak és iratellenesnek minősítette az elsőfokú döntést a közlekedési többletköltség jogcímén előterjesztett járadékigényt teljes egészében elutasító döntést. A szakértői vélemény ugyanis egyértelműen állást foglalt abban, hogy tömegközlekedési eszközön csak nagy nehézséggel tud a felperes közlekedni. Emiatt indokolt a közlekedési többletköltség járadékának megállapítása legalább a rehabilitációs költség járadékra megállapított időszak tekintetében.

Az alperes fellebbezésében az ítélet részbeni megváltoztatását, a felperes javára megítélt nem vagyoni kártérítés mértékének 1.500.000.-Ft-ra való leszállítását, és a keresetpótló járadékra irányuló kereseti kérelem elutasítását kérte. Megítélése szerint az elsőfokú bíróság nem értékelte kellő súllyal a 25 %-os mértékű felperesi közrehatást, azt a körülményt, hogy a csípőprotézis- műtét elvégzése esetén a felperes elvesztett életminőségéből sokat visszaszerezhetett volna már, továbbá, hogy pszichológus segítségének igénybevétele esetén csökkenthette volna az őt ért negatív pszichés következményeket.

Az alperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen értékelte, hogy a baleset következtében romlott meg a felperes házassága, hiszen az életközösség már a baleset napján megszűnt, tehát a kettő között okozati összefüggés nem áll fenn. A műtét indokolatlan halogtatását is szükség lett volna a nem vagyoni kártérítés körében értékelni.

Mindemellett a pert megelőzően már megfizetett 3.500.000.-Ft-os nem vagyoni kártérítésre figyelemmel további 1.500.000.-Ft és ennek kamatai erejéig lehet alapos a felperes igénye. Összesen 5 millió forint és kamata áll arányban az elszenvedett nem vagyoni hátrányokkal, míg a bíróság által összesen 6.800.000.-Ft-ban megállapított összeg túlzó, és nem áll arányban az elszenvedett sérülésekkel, illetve a balesetkori ár- és értékviszonyokkal. Utalt az alperes a Ptk.340. § (1) bekezdésére.

Abban az esetben, ha a másodfokú bíróság a nem vagyoni kártérítés összege tekintetében kifejtettekkel nem értene egyet, úgy az alperes kérte a kamatfizetési kötelezettség mellőzését. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által 6.800.000.-Ft-ban megállapított összeg legfeljebb az ítélelhozatali ár- és értékviszonyoknak felel meg, nem pedig a balesetkori viszonyoknak, így a megítélt összeg után kamat nem járna.

A fellebbezés szerint tévedett a keresetveszteség jogcímén járó járadék összegének megállapítása során a bíróság azzal, hogy a középfokú szakképzettséget igénylő munkakörben foglalkoztatott munkavállalók garantált bérminimumához viszonyította a keresetkiesést. A felperes a balesetet megelőzően munkaviszonyból származó keresettel rendelkezett. A Ptk.356. § (1) bekezdése alapján a baleset előtti kereset a keresetveszteség megállapításának kiindulópontja, nem pedig a garantált bérminimum. A felperes - a közrehatására figyelemmel - a baleset előtti munkabér és a rokkantnyugdíja különbözetének 75 %-ára tarthatna igényt.

Kifogásolta a fellebbezés, hogy az elsőfokú ítélet csak részben tartalmazza a keresetveszteség jogcímén megállapított járadék számításánál figyelembe vett összegeket.

Utalt még arra, hogy az alperes által keresetveszteség jogcímén már megfizetett összegben felül nem jár a felperesnek kártérítés, mert az implantátum beültetésével a felperes már visszanyerhette volna azt a munkaképességét, amellyel a balesetet megelőző jövedelemre tehetne szert, figyelemmel a kármegosztás szerint javára figyelembe vehető összegre is.

A felperes fellebbezése nem, az alperes fellebbezése pedig csupán kisebb részében alapos.

Az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel nem támadott rendelkezései a Pp.228. § (3) bekezdése alapján jogerőre emelkedtek. A másodfokú eljárás tárgyát csupán a nem vagyoni kártérítés, a keresetpótló járadék összegére, továbbá a közlekedési többletköltségre alapított kereseti kérelem elutasítására irányuló ítéleti rendelkezések képezték. Ennek során az ítéletábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a jogvita eldöntéséhez szükséges bizonyítást lefolytatta, a széleskörű bizonyításból nyert peradatok okszerű mérlegelésével helyes tényállást állapított meg, arra alapított döntését túlnyomórészt - indokaira is kiterjedően - az ítéletábla is osztotta.

Az ítéletábla kiemeli, hogy a nem vagyoni kártérítési kötelezettség alapja a személyiségi jogsértés által okozott hátrány, érdeksérelem. A felperesnek az elszenvedett baleset során sérültek a személyiségi jogai, a testi- és lelki egészséghez, egészséges élethez fűződő joga, beszűkült az életmódja, maradandó fogyatékoságot szenvedett, mely egész életét végigkíséri. A nem vagyoni kár mértékének meghatározása során a bíróságnak a jogsértés súlyára és a következmények súlyosságára is figyelemmel kell lennie. Értékelnie kell az elszenvedett fizikai sérüléseket és egyéb egészségügyi, pszichikai és életmódbeli hátrányokat, a felperes családi helyzetét, korát, az életvitelét befolyásoló munkaképesség-

csökkenését, mindazt a nem vagyoni hátrányt, melyet a felperes a baleset következtében elszenvedett és a jövőben el fog szenvedni. Mindezek okszerű mérlegelése és értékelése útján állapítható meg az az összeg, amely a személyiségi jogsértés által okozott nem vagyoni hátrány kiküszöböléséhez szükséges, és egyben megfelel az ítélkezési gyakorlat egységességének, az egységes megítélés követelményének is.

Az ítélőtábla álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a fentiek szerint értékelendő körülményeket és szempontokat feltárta és értékelte. A felperes fellebbezésében foglalt körülmények megfelelő, súlyukkal arányos értékelésén alapszik az elsőfokú bíróság döntése. Ezeket az elsőfokú bíróság ítéletében maradéktalanul számba vette, részletesen elemezte és értékelte. A fellebbezési eljárásban tett felperesi nyilatkozat kapcsán utal arra az ítélőtábla, hogy az alperes egyezségi ajánlata (1/F/20. szám alatt csatolt irat) nem a nem vagyoni kártérítés körében, hanem az összes vagyoni és nem vagyoni kár kompenzálására tartotta elegendőnek a 8.400.000.-Ft összegű kártérítést.

Az alperes fellebbezésében foglaltakkal szemben az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg a baleset bekövetkezte és a felperes házasságának megromlása közötti közvetlen okozati összefüggést. A felperes személyes nyilatkozatai, volt házastársának, továbbá lányának és **1. tanú** tanúnak a vallomása (7. számú jegyzőkönyv) egyaránt azt igazolják, hogy a baleset következtében elszenvedett fizikai és pszichés sérülések, és az ezzel összefüggésben bekövetkezett életmódbeli, életvitelt érintő hátrányok együtteséből eredt a felperes és házastársa közötti kapcsolat megromlása. Nem cáfolja ezt a beszerzett bontóper iratanyaga sem, hiszen a felperes a keresetlevelében a bontóper során is 2006 júniusára tette a házasság megromlásának kezdetét, és a Szombathelyi Városi Bíróságon megtartott tárgyaláson is akként nyilatkozott, hogy 2006. július 20. után szakadt meg az életközösségük. Egyértelmű, hogy már ezen eljárás során a felperes a baleset következményeként, a baleset bekövetkeztének időpontjával összefüggésben jelölte meg a házasság megromlásának tényét. Az elsőfokú bíróság tehát ezen körülményt a nem vagyoni kár összegének megállapítása során megfelelően értékelte.

A bírói gyakorlat szerint a nem vagyoni kártérítési felelősség elbírálása során kármegosztásnak nincs helye, a károsultnak a kár bekövetkeztében való közrehatását, a Ptk.340. § (1) bekezdésében foglaltak elmulasztását nem a felelősség mértéke, csupán a kártérítés összegének meghatározása során kell megfelelően értékelni (Legfelsőbb Bíróság Pfv.III.20.713/2002/6., Pfv.III.21.038/2007/5. számú ítélete).

Egyetértett az ítélőtábla az elsőfokú bíróságnak a csípőprotézis műtét indokoltságával, és egyúttal a műtét elvégzésének elmulasztásával kapcsolatosan kifejtett érveivel. Az elsőfokú ítéletben részletesen ismertetett eltérő orvos-szakmai álláspontok mellett nem róható a felperes terhére, hogy nem vetette alá magát a beavatkozásnak, hiszen az e kérdésben szakmai kompetenciával bíró orvosok is eltérő álláspontra helyezkedtek (1/F/17. sorszám alatt csatolt ambuláns lap, 34. számú orvosszakértői vélemény).

Helytállóan hivatkozik az alperes arra, hogy a felperes a Ptk.340. § (1) bekezdésében foglalt kárenyhítési kötelezettségét részben sértette azzal, hogy a baleset pszichikai következményeinek enyhítése érdekében nem vett igénybe megfelelő szakellátását.

Az ítélőtábla azonban ezzel együtt is úgy ítélte meg, hogy az elsőfokú bíróság a fentebb már leírt körülményeket és szempontokat - köztük a baleset bekövetkeztében való, a felek által a fellebbezésben sem vitatott mértékű felperesi közrehatást is - megfelelően értékelve olyan összegben határozta meg a nem vagyoni kártérítés mértékét, amely arányban áll a

személyiségi jogsértés súlyával, az okozott következmények súlyosságával. A kárenyhítési kötelezettség részbeni megsértése mellett sem eltúlzott a felperes javára megítélt nem vagyoni kártérítés.

A mindösszesen 6.800.000.-Ft szükséges és egyben elégséges a felperest ért nem vagyoni hátrányok kiküszöböléséhez. Ezen ítéleti rendelkezés megváltoztatásához a fentebb már kifejtettek szerint a fellebbezésekben felhozottak nem teremtettek alapot.

Az ítéletábra egyetértett az elsőfokú bíróságnak a közlekedési többletköltség iránti járadékigényt elutasító rendelkezésével és annak indokaival is. Az elsőfokú bíróság a balesettel okozati összefüggésben felmerült és ténylegesen igazolható közlekedési többletköltségeket megítélte, ezen rendelkezését a felek fellebbezéssel nem támadták. Ugyanakkor helytállóan állapította meg, hogy az ezt meghaladó közlekedési többletköltség igény alapjául szolgáló körülményeket a felperes nem igazolta. Ugyan bizonyítást nyert, hogy a tömegközlekedés igénybevétele számára nehézséget okoz és a baleset következtében megváltoztak közlekedési szokásai (kevesebbet közlekedik és gépkocsiját, motorját is értékesítette), ezen körülmények azonban a nem vagyoni kártérítés iránti igény körében értékelendők és nyertek is megfelelő értékelést. A felperes azonban maga sem hivatkozott olyan körülményre, amely a közlekedéssel kapcsolatosan tényleges többletköltség felmerülésének megállapítását megalapozhatná.

A keresetveszteséget érintő alperesi fellebbezéssel kapcsolatosan az ítéletábra kiemeli, hogy a Ptk.357. § (1) bekezdése szerint a balesetet szenvedett személy keresetveszteségét általában a balesetet megelőző egy évben elért rendszeres kereset havi átlaga alapján kell meghatározni. A (2) bekezdése szerint, ha a balesetet szenvedett személy munkabére a balesetkor rendszeres jellegű és határozott összegű volt, ezt kell a keresetveszteség megállapításánál figyelembe venni. A felperes a balesetet megelőzően a házastársa cégének vegyiáru kereskedésében dolgozott. A keresetveszteségre irányuló igényét a per utolsó szakaszáig a balesetkor rendszeres jellegű és határozott összegű jövedelmére, a minimálbér összegére alapítva határozta meg. A felperes keresetvesztesége a Ptk. 357. § (1) és (2) bekezdése alapján megállapítható, nem voltak meg tehát a ténybeli és a Ptk.357. § (3) bekezdésében foglalt jogszabályi alapjai annak, hogy az elsőfokú bíróság a keresetveszteség összegét a legalább középfokú iskolai végzettséget, illetve középfokú szakképzettséget igénylő munkakörben foglalkoztatott munkavállalók garantált bérminimumához viszonyítva határozza meg. Ezen túlmenően az sem nyert az elsőfokú eljárás során bizonyítást, hogy milyen szakképzettséget igénylő munkakörben került foglalkoztatásra a felperes. Erre tekintettel az ítéletábra annyiban alaposnak találta az alperes fellebbezését, hogy a keresetveszteség megállapításának a perbeli esetben - ahogy a felperes által korábban előterjesztett és összegezésében az alperes által is elismert kereseti kérelem is magában foglalja - a minimálbér összege szolgálhat alapjául.

A felperesnek a megmaradt munkaképessége hasznosítására az elsőfokú bíróság helytálló, a felek által sem vitatott megállapítása szerint állapotánál és a munkaerőpiaci-helyzet sajátosságainál fogva nincs módja.

A felperes a baleset következtében öt ért fizikai egészségromlás miatt nem képes korábbi munkakörét ellátni, és megmaradt munkaképességét hasznosítani, így a pszichés egészségromlás terén elmulasztott kárenyhítési kötelezettség (a kezelés igénybevétele)

elmulasztása) nem áll közvetlen okozati összefüggésben a jövedelem kieséssel. Ennek tehát a baleseti járulék csökkentését megalapozó jogi következménye nem lehet, kármegosztásra nem teremt lehetőséget. A már kifejtettek szerint erre ugyancsak nem ad alapot a protézisműtét elmaradása sem.

Az alperesnek tehát a Ptk.356. § (2) bekezdése értelmében a minimálbér, mint járadékalap és a társadalombiztosítási ellátások különbözetének - a felperes baleset bekövetkeztében való 25 %-os mértékű közrehatására tekintettel megfelelően csökkentett - összegét kell megtérítenie a felperes részére. Az ekként megállapított kártérítési összeggel szemben számítandók be az alperes által ilyen jogcímen tett részteljesítések.

A felperes keresetpótló járadékigényének helyes elszámolása - arra is figyelemmel, hogy az alperes a Legfelsőbb Bíróság 1/2006.(V.22.) PK. véleményében írtakat mellőzve a minimálbér-alapú számítás ezen módját és összegszerűségét kifejezetten elismerte (30. számú nyilatkozata) - az alábbiak szerint alakul.

A minimálbér 2006-ban 62.500.-Ft, 2007-ben 65.500.-Ft, 2008-ban 69.000.-Ft, 2009-ben 71.500.-Ft, 2010-ben 73.500.-Ft, 2011-ben pedig 78.000.-forint volt havonta. A felperes 2006-ban 220.567.-Ft, míg 2007-ben (július 12-ig bezárólag) 251.382.-Ft táppénzt kapott, 2007-ben 228.324.-Ft, 2008-ban 509.616.-Ft, 2009-ben 559.565.-Ft, 2010-ben 559.200.-Ft, míg 2011. január 1-jétől december 31-ig terjedő időszakra - az erre az évre igazolt (48. számú irat) 48.665.-Ft/hó figyelembevételével - 583.980.-Ft rokkant nyugdíjban részesült.

A minimálbér és a táppénz, illetőleg rokkant nyugdíj különbözetének az alperes által elismert módon való meghatározása során a 25 %-os, a felperesi közrehatás értékelésével 2006-ra 161.788.- Ft, 2007-re 229.720.-Ft, 2008-ra 238.788.-Ft, 2009-re 223.826.-Ft, 2010-re 239.580.-Ft, míg 2011-re 264.015.-Ft összegű kártérítési kötelezettség állapítható meg. Ugyanakkor ezzel szemben a 2008-ban az alperes által teljesített 221.038.-Ft, a 2009-ben teljesített 73.308.-Ft és a 2010-ben teljesített 63.000.-Ft-os összeg beszámításával 2011. december 31-ig terjedő időre az alperes mindösszesen 1.000.371.-Ft kártérítés megfizetésére köteles lejárt jövedelempótló baleseti járadék címén, míg a 2012. január 1-jétől fizetendő folyamatos járadék összege havi 22.001.-Ft.

A kifejtettekre figyelemmel az ítéltábla az elsőfokú bíróság által felperes javára megítélt keresetpótló járadék mértékére vonatkozó ítéleti rendelkezéseket a rendelkező részben foglaltak szerint a Pp.253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, az egyéb megfellebbezett rendelkezéseket pedig helybenhagyta.

Nem látta teljesíthetőnek azt a felperesi fellebbezési kérelmet, hogy a keresetpótló járadék összegét ítélete rendelkező részében a jövőre nézve a mindenkor aktuális garantált bérminimum (illetve a fentebb kifejtettek szerint a minimálbér), valamint a felperes mindenkor rokkantnyugdíja különbözeteként jelölje meg. Ilyen tartalmú ítéleti rendelkezés ugyanis nem felelne meg a végrehajthatóság követelményének. A minimálbér összegét ugyan jogszabályi rendelkezés határozza meg, az alperes rokkant nyugdíjának összegét azonban nem, ez a felperesre nézve egyénileg kerül megállapításra. A felperes által kért ítéleti tartalom mellett az ítéleti rendelkezés végrehajtása a folyamatos járadékfizetési kötelezettség tekintetében mindig újabb bizonyítást, a felperesi rokkant nyugdíj összegének megállapítását és annak a minimálbérral való összevetését követelné meg. A marasztaló ítéleti rendelkezésnek ezzel szemben olyan határozottnak kell lennie, amelynek végrehajthatósága nem függhet további bizonyítás eredményétől.

Mindemellett a felperes keresetpótló járadékára irányuló ítéleti rendelkezés önkéntes teljesítése során - elkerülendő a körülményváltozások által a jövőben indokolt perindításokat - nincs akadálya annak, hogy a felek egymással kölcsönösen együttműködve az adott időszakra irányadó minimálbér összege és az ugyanazon időszakra megállapított rokkantnyugdíj összege figyelembevételével határozzák meg a felperesnek fizetendő keresetpótló járadék összegét.

A felperes fellebbezése teljes egészében alaptalannak bizonyult, az alperes fellebbezése is csak kisebb részében megalapozott. Figyelemmel arra is, hogy a járadékkövetelés pertárgyértékének meghatározására a Pp.24. § (2) bekezdés a.) pontjában foglalt rendelkezések irányadóak (azaz a követelés pertárgyértéke az egy évi szolgáltatás értékével azonos), a felperes fellebbezésének pertárgyértéke 16.755.000.-Ft, míg az alperesi fellebbezés pertárgyértéke 2.208.012.-Ft. A pernyertesség-pervesztesség arányára is figyelemmel a Pp.81. § (1) bekezdése alapján az alperes 176.600.-Ft feljegyzett fellebbezési illetéket köteles megfizetni az államnak, míg a felperesi fellebbezéssel kapcsolatosan feljegyzett 1.340.400.-Ft fellebbezési illetéket a felperes teljes személyes költségmentességére figyelemmel a 6/1986.(VI.26.) IM. rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

A fellebbezési eljárásban való pernyertesség-pervesztesség arányára és a fellebbezéssel érintett követelések értékére figyelemmel a felperes köteles megfizetni az alperesnek a 32/2003.(VIII.22.) IM. rendelet 3. § (2) bekezdés b.) pontja és (5) bekezdése szerint megállapított, és az ÁFÁ-t is magában foglaló ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget.

Győr , 2012. december 18.

Dr. Világi Erzsébet sk.
a tanács elnöke

Dr. Maurer Ádám sk.
előadó bíró

Dr. Havasiné dr. Orbán Mária sk.
bíró

A kiadmány hitelül:

Kiadó:

